

Bc. Barbora Hutová

Přirázování gramatického rodu u nových slov a přejímek v současné španělštině

Oponentský posudek diplomové práce

Předkládaná práce si klade za cíl zmapovat tendence vedoucí k přiřazení gramatického rodu neologismům v současné španělštině. Její rozdělení odpovídá obvyklému úzu, nejprve je téma představeno po stránce teoretické, následně je analyzováno prakticky.

V úvodních kapitolách autorka velmi podrobně definuje rod jakožto gramatickou kategorii, popisuje proměny jeho vnímání gramatikami napříč časem a také vývoj gramatického rodu z latiny do španělštiny. Teoretickou část pak uzavírá (opět velmi podrobný) popis typů neologismů, s nimiž se můžeme setkat v současném jazyce.

Informace, které autorka překládá, jsou zevrubné a vzhledem k povaze zkoumané problematiky je pochopitelné, pokud úvodní text působí poněkud výčtově. I přesto však v práci postrádám jakékoli vzájemné porovnání prostudované sekundární literatury či obecnější zhodnocení jednotlivých přístupů. Prakticky veškerý text těchto úvodních kapitol je tvořen pouze parafrázemi ze sekundární literatury, které autorka nedoprovází žádný vlastním komentářem (pokud ano, pak to ze způsobu citování bohužel není zřejmé). Jako problematická se mi jeví i volba jednoho ze základních zdrojů (v práci citován celkem dvaadvacetkrát), jímž je článek Any Maríi Echaide z r. 1969. Mohla by autorka u obhajoby objasnit, proč primárně nevyužívala práce modernější?

Část praktická je tvořena velmi rozsáhlou korpusovou analýzou, která nepochybně autorku stála nemalé úsilí. Velmi kladně bych se chtěla vyjádřit k pečlivé práci s jazykovým vzorkem a přesným kritériím jeho třídění. Takto analytický a promyšlený přístup k práci s korpusovým materiálem nebývá v závěrečných pracích obvyklý. Autorka navíc celý postup podrobně popisuje a přesvědčivě obhajuje každý další krok, což opět svědčí o tom, že analýza byla prováděna důkladně a s rozvahou. Obdivuhodný je i vysoký počet neologismů, které autorka ručně analyzovala, aby zjistila, jaký rod jim byl přidělen. Výsledky analýz jsou shrnuty ve statistických údajích zachycených v tabulkách, zde bych chtěla ocenit zejména autorčinu patrnou snahu vytvořit tabulky co možná nejprehlednější a nejstručnější, což vzhledem k povaze zkoumaného materiálu rozhodně nebyl úkol triviální.

Jakkoli je statistická část práce s korpusovými daty výborná, bohužel i v této části práce nacházím problémy obdobné jako v části teoretické. Komentář autorky k analýzám se ve

značné míře omezuje jen na zopakování informací, které jsou již obsaženy v tabulkách. Jak autorka sama několikrát trefně připomíná, přiřazování rodu podléhá v jazyce velké arbitrárnosti, a vyvozování obecných závěrů se tak v tomto případě jeví jako úkol velmi nelehký, přesto by však dle mého názoru bylo vhodné pokusit se alespoň některá dílčí témata pojednat s větším nadhledem. V tomto ohledu se jeví jako problematická zejména naprostá absence příkladů, které by doprovodily číselné analýzy. Autorka setrvává pouze v rovině přísně statistického popisu, přičemž bez uvedených příkladů je pro čtenáře začasné poměrně obtížné představit si, co se pod čísly z tabulky ukrývá. Vhodná volba reprezentativních příkladů je dle mého názoru důležitou součástí práce s jazykovým materiálem a dokazuje schopnost autora výstižně dokumentovat pozorované tendence. Příklady by mohly zároveň posloužit právě jako podklad pro obecnější úvahy nad otázkami přiřazení rodu. S výjimkou kapitol 6.8.5 a 6.8.6 autorka bohužel většinu statistických údajů pouze prezentuje jako fakt, aniž by se zamýšlela nad jejich možnými příčinami. Mohla by u obhajoby rozvést, co podle ní může například způsobovat kolísání rodu u substantiva, které má rod přirozený (viz str. 58), a ukázat několik konkrétních příkladů, kde k tomuto kolísání dochází?

Po formální stránce nemám k práci závažnějších výhrad. Nacházím jen občasné chyby v interpunkci (viz např. str. 9, kde dvakrát přebývá čárka před spojkou *a*), k doslovným citacím podotýkám, že tyto se zpravidla neuvádějí kurzívou (pouze v uvozovkách) a bylo by vhodné uvést u nich i španělský originál.

Jazyk práce je většinou kultivovaný, byť místy nacházím stylistické neobratnosti, viz např. „Fakt, že při vyhledávání v korpusu nevyužíváme jazyk CQL, by se mohl zdát jako nedostatek“ (s. 54); „Ve výsledku jsme tak při použití tagů nenacházeli výsledky žádné“ (s. 54). Poněkud problematictější jsou některé komentáře z úvodu práce, jejichž obsah je vágní a do odborné práce nepatří (první tři odstavce na str. 9, první odstavec na str. 13). Obtížně srozumitelné jsou pro mne pak autorčiny závěry ze str. 70, kde v souvislosti s přiřazením rodu neologismům hovoří o tom, že se mluvčí „nesplete“ nebo že „pravděpodobnost úspěchu je jen o málo vyšší než při hodu mincí“. Ponechám-li stranou přirovnání k hodu mincí, které podle mne do odborné práce nepatří, není mi jasné, co má autorka na mysli oním „úspěchem“ či co podle ní znamená, že se mluvčí „splete“. Mohla by se k tomuto tématu vyjádřit u obhajoby a vysvětlit, jak jsou uvedené formulace míněny?

Celkově hodnotit tuto práci je pro mne poměrně obtížné. Na jedné straně velmi oceňuji autorčin analytický přístup a její snahu o co největší exaktnost, jak jsem již uvedla výše, metodologická stránka práce s korpusem je nadprůměrná a přesahuje to, co se očekává od absolventa filologického oboru. Na druhé straně však v práci postrádám nadhled a schopnost samostatně hodnotit a vyvozovat na základě dat závěry. Jak již bylo zmíněno, samostatných autorčiných postřehů je v práci dosti málo a ty, které nacházím, jsou bohužel formulačně nejasné a autorka mne jejich prostřednictvím nepřesvědčila o tom, že si na problematiku utvořila vlastní názor a že se pokusila k získanému materiálu přistoupit kriticky. Budu jen ráda, pokud mne u obhajoby usvědčí z omylu. S ohledem na výše řečené tedy práci doporučuji k obhajobě, ale předběžně navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

V Praze 7. ledna 2019

PhDr. Dana Kratochvílová, Ph.D.